

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Ügyszám:

III / 1860 - 11 / 2014.

Érkezett:

2015 FEBR 12.

Példány:

1

Kezelőiroda:

P-1

Melléklet:

0

db

Iktatószám: XX-AJFO/25/3 /2015.

alkotmánybíróBudapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tárgy: felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték előzetes mentesítésével kapcsolatos alkotmánybíróági megkeresés

Tisztelt

A tárgybeli megkereséssel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 261. § (1) bekezdés b) pontja, helyesen 266. § (1) bekezdés b) pontja alapján az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette és Alkotmánybíróági eljárást kezdeményezett. Az indítvány a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 102. § (1) bekezdésének, illetve a 2013. június 30-ig hatályban volt, de a Btk. 2. §-ra figyelemmel még alkalmazásra kerülő, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 104. § (1) bekezdésének rendelkezéséből az „előzetes”, mint diszkriminatív helyzetet előidéző kitétel megsemmisítésére irányul.

Büntetőjogunkban hosszabb múltra visszatekintve a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesülés három módja ismeretes: a törvényi, a bírósági és a kegyelmi mentesítés. A mentesítés jogintézményének a bevezetése a büntetőjogba azon humánus megfontolásból eredt, hogy a büntetés kiállítását követően ne örök időkre álljon az elítélt az elítéléshez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alatt, vagyis hogy meghatározott idő elteltével tiszta lappal folytathassa életét. E háromból a törvényi mentesítésnél szabadságvesztés esetén a büntető törvény kizárólag egy objektív tényezőhöz, az időmúláshoz köti a mentesülés bekövetkeztét. A bírói és a kegyelmi mentesítés ehhez képest diszkrecionális jogkörbe tartozik. A bírói mérlegelés körében ennek van objektív kritériuma, azaz a törvényes mentesülési idő felének az eltelte, illetve szubjektív eleme, az erre érdemesség.

Megvizsgálva az indítvány által felvetett diszkriminatív különbségtételt a végrehajtandó és a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítétek mentesítésülsére vonatkozó szabályok között, a következő állapítható meg.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint nem tekinthető alkotmányellenes hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonságokkal bíró alanyi körre eltérő rendelkezéseket állapít meg, mert alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körben lehetséges. „Hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha a szabályozás lényeges eleme tekintetében nem azonos az alanyok elbírálása, jogaik és kötelezettségeik meghatározása. Nem lehet viszont hátrányos megkülönböztetésről beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket” [8/2000. (III. 31.) AB határozat]. E tekintetben az indítványban foglaltakkal kapcsolatban megállapítható, hogy a végrehajtandó és a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítétek nem tekinthetők homogén csoportnak, ezért a diszkrimináció tilalmának megsértése nem áll fenn, a hatályos szabályozás nem ellentétes az Alaptörvénnyel.

Ugyanakkor egyetértek azzal, hogy a Btk. 102. §-ának és a Be. 577. §-ának fogalomhasználata nem tekinthető következetesnek, mivel a Btk. kizárólag a mentesítés és az előzetes mentesítés fogalmát ismeri, addig a Be. az utólagos mentesítés terminusát is alkalmazza, ugyanakkor az előzetes mentesítés nem kerül megjelenítésre. Ebből következően a hatályos jogszabályi rendelkezésekből olyan – logikailag helyes – értelmezés is következhet, mely szerint a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítétek esetében is helye lenne utólagos, azaz az ítélet jogerőssé válását követően benyújtott kérelemre elrendelt mentesítésnek. A bírói gyakorlat ugyanakkor következetesen azt az értelmezést követi, mely szerint kérelemre történő (utólagos) mentesítésre csak a végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre ítétek esetén van lehetőség.

A fenti fogalmi diszkrepanciára és a bírói gyakorlat valamint a logikai értelmezés között feszülő ellentétre tekintettel, a normavilágosság és az egyértelműség jogalkotási követelményének maradéktalan érvényesülésének biztosításának eszközeként a 2015 tavaszi jogalkotási ciklus során kezdeményezni fogom a Btk. és a Be. bírói mentesítésre vonatkozó szabályai közötti összhang megteremtését e törvények módosításával.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2015. február „10”

Üdvözlettel:

